



ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON



ERAELU KAITSE JA RIIGI LÄBIPAISTVUSE EEST

VAIDEOTSUS
ja
ETTEKIRJUTUS-HOIATUS
avaliku teabe asjas nr 2.1.-3/18/2744

Vaideotsuse ja ettekirjutuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni peainspektor Elve Adamson
Vaideotsuse ja ettekirjutuse tegemise aeg ja koht	30.10.2018 Tallinnas,
Vaide esitamise aeg	06.09.2018 (registreeritud inspektsioonis 07.09.2018)
Teabevaldaja	Saue Vallavalitsus aadress: Tule 7, 76505 Saue e-posti aadress: info@sauevald.ee
Teabevaldaja vastutava isik	vallasekretär
Vaide esitaja (teabenõudja)	Eraisik I aadress: XXXXXX xxxx, xxxxx XXXX xxxx e-posti aadress: xxxxx@xxxxxx.ee

RESOLUTSIOON:

avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1, § 51 lõike 1 punkti 4, haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 2 ja Vabariigi Valitsuse seaduse § 75¹ lõike 4 alusel

1) teen vaideotsuse rahuldada vaie

2) teen teabevaldajale täitmiseks kohustusliku ettekirjutuse:

Kui vaide esitaja ei ole oma teabenõuet täpsustanud, siis keelduda teabenõude täitmisest ja põhjendada keeldumist. Juhul kui vaide esitaja on vahepeal siiski teabenõuet täpsustanud, siis kas väljastada soovitud teave või keelduda teabe väljastamisest, kui selleks on seadusest tulenev alus. Teabe osas, mis jäetakse väljastamata, tuleb keeldumist põhjendada.

3) määran ettekirjutuse täitmise tähtajaks 06.11.2018.

AvTS § 52 kohaselt peab teabevaldaja ettekirjutuse saamisest alates viie tööpäeva jooksul võtma kasutusele abinõud ettekirjutuse täitmiseks ja teatama sellest Andmekaitse Inspektsioonile.

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Kuivõrd käesoleva otsusega rahuldati vaide täielikult, saab **vaide esitaja** 30 päeva jooksul pöörduda Tallinna halduskohtusse üksnes juhul, kui Andmekaitse Inspeksioon rikkus menetlemisel vaide esitaja õigusi muul viisil.

Teabevaldaja saab ettekirjutuse (ülaltoodud punkt 2) vaidlustada 30 päeva jooksul, esitades kas:

- haldusmenetluse seaduse kohase vaide Andmekaitse Inspeksiooni peadirektorile või
- halduskohtumenetluse seadustiku kohase kaebuse Tallinna Halduskohtusse (sel juhul ei saa enam samas asjas vaiet läbi vaadata).

Ettekirjutuse vaidlustamine ei peata selle täitmise kohustust ega täitmiseks vajalike abinõude rakendamist.

HOIATUS:

Kui teabevaldaja jätab Andmekaitse Inspeksiooni ettekirjutuse täitmata, võib Andmekaitse Inspeksioon pöörduda teabevaldaja kõrgemalseisva asutuse, isiku või kogu poole teenistusliku järelevalve korraldamiseks või ametniku suhtes distsiplinaarmenetluse algatamiseks (AvTS § 10 lõiked 1 ja 4, § 53 lõige 1).

SUNNIRAHA HOIATUS:

Kui ettekirjutus on jäetud määratud tähtjaks täitmata, määrab Andmekaitse Inspeksioon ettekirjutuse adressaadile avaliku teabe seaduse § 51 lõike 3 alusel:

Sunniraha 1200 eurot.

Sunniraha võib määrata korduvalt – kuni ettekirjutus on täidetud. Kui adressaat ei tasu sunniraha, edastatakse see kohtutäiturile täitemenetluse alustamiseks. Sel juhul lisanduvad sunnirahale kohtutäituri tasu ja muud täitekulud.

FAKTILISED ASJAOLUD:

1. 31.08.2018 esitas vaide esitaja Saue Vallavalitsusele teabenõude, milles soovis kogu Saue valla dokumentatsiooni (sh kirjavahetus) Erasik II puudutavates küsimustes (peamiselt Erasik III), leides, et teabenõude esitajal on AvTS osas selge õigustatud huvi.
2. 06.09.2018 keeldus Saue Vallavalitsus teabenõude täitmisest järgmise põhjendusega: „*Saue Vallavalitsusel ei ole õigust Teile edastada kirjavahetust kolmandate isikutega või kolmandate isikute omavahelist kirjavahetust, samuti ametiasutuste vahelist kirjavahetust. Kõik kohtudokumendid, mis puudutavad Erasikut II on Teile e-toimiku kaudu kättesaadavad.*“
3. Kuna vaide esitaja leidis, et vallavalitsus on keeldunud ebaseaduslikult teabenõude täitmisest, esitas vaide esitaja 06.09.2018 Saue Vallavalitsuse tegevuse peale teabenõude täitmisest keeldumise osas vaide.
4. Kuna vaites esinesid puudused, andis inspeksioon vaide esitajale tähtaja vaites esinevate puuduste kõrvaldamiseks.
5. 17.09.2018 kõrvaldas vaide esitaja vaites esinevad puudused ning inspeksioon võttis vaide menetlusse.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

Palun algatada järelevalvemenetlus Saue vallale esitatud teabenõuete mittekäsitlemise tõttu.

PÕHJENDUSED

- 1. Saue vald on keeldunud last kahjustavate tegevuste järelepärimistele vastamisest (Lisa 1).*
- 2. Seadusest tulenevalt on kohalike omavalitsuste kohustus edastada isiku, antud juhul teadmismajadust omava isiku, järelepärimisele teabenõude korras.*
- 3. Vastavalt seadustele on isikul õigus nõuda teda puudutavat kirjavahetust välja kohalikult omavalitsuselt, eriti kui see puudutab vaide esitanud isiku personaalküsimusi*

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

Vastuseks inspeksiooni järelepärimisele edastas Saue Vallavalitsus vallavalitsuse poolt 05.10.18 Erasikule I saadetud kirjast koopia, seoses tema 31.08.2018 teabenõudega.

Esitasite Saue Vallavalitsusele 31.08.2018 teabenõude järgmises sõnastuses: „palun edastada teabenõude vastusena kogu Saue valla dokumentatsioon (sh kirjavahetus) Erasikut II puudutavates küsimustes (peamiselt Erasikuga III), sest teabenõude esitajal on AvTS osas selge õigustatud huvi.“

Selgitame, et vastavalt avaliku teabe seaduse § 14 lõike 1 punktile 4 tuleb teabenõudes ära tuua taotletava teabe sisu või dokumendi liik, nimetus ja sisu või teabenõudjale teada olevad dokumendirekviisiidid. AvTS § 14 lõike 2 kohaselt juhul, kui isik taotleb teavet, milles sisalduvad tema või kolmandate isikute juurdepääsupiiranguga isikuandmed, tuvastab teabevaldaja teabenõudja isiku. Kui isik taotleb juurdepääsupiiranguga isikuandmeid kolmandate isikute kohta, teatab ta teabevaldajale teabele juurdepääsu aluse ja eesmärgi. Antud juhul ei ole teie 31.08.18 teabenõude põhjal võimalik aru saada, milliseid konkreetseid dokumente või teavet te oma teabenõudega saada soovite.

Eelnevast lähtuvalt palume teil täpsustada oma teabenõuet tuues välja taotletava teabe sisu või taotletava dokumendi liik, nimetus ja sisu. Juhul, kui te soovite teabenõudega juurdepääsu suuremale hulgal dokumentidele või teabele, siis palume piiritleda teabenõude ajaperiood ja teabenõude täpne sisu. Selgitame, et AvTS § 23 lõike 1 punkti 3 alusel võib teabevaldaja jätta teabenõude täitmata juhul, kui teabenõude täitmine ei ole võimalik, kuna teabenõude täpsustamisel ei selgu, millist teavet teabenõudja taotleb.

Kuna Saue Vallavalitsuse poolt edastatud dokumendid ei sisaldanud vastuseid inspeksiooni küsimustele, siis tegi inspeksioon vallale täiendava järelepärimise. Peale täiendavat järelepärimist helistas Saue vallasekretär menetlejale ning selgitas, et vaide esitajale on täiendavalt edastatud valla poolt Sotsiaalkindlustusametile edastatud dokument ning Erasik I ei ole oma teabenõuet täpsustanud. Samas koopiat Erasikule I edastatud dokumendist Saue Vallavalitsus inspeksioonile edastanud ei ole. Ka ei ole vallavalitsus inspeksiooni antud tähtjaks täiendavale järelepärimisele vastanud.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

1. HMS § 40 lg-st 1 tuleneva ärakuulamise kohustuse täitmine

HMS § 40 lg 1 kohaselt peab enne haldusakti andmist andma haldusorgan menetlusosalisele võimaluse esitada suulises, kirjalikus või muus sobivas vormis asja kohta oma arvamus ja vastuväiteid. Antud juhul on Andmekaitse Inspeksioon teinud Saue Vallavalitsusele kaks järelepärimist, mille käigus on andud võimaluse esitada asja kohta oma arvamus ning palunud edastada vastused inspeksiooni küsimustele.

16.10.2018 on Saue Vallavalitsus edastanud inspeksioonile Erasikule I teabenõude ning 05.10.2018 Erasikule I valla poolt edastatud teabenõude täpsustuse. Samas ei laekunud vastuseid 02.10.2018 inspeksiooni tehtud järelepärimisele. Eeltoodust tulenevalt edastas inspeksioon 19.10.2018 Saue Vallavalitsusele täiendava järelepärimise, millele palus vastata hiljemalt 26.10.2018. Peale täiendava järelepärimise edastamist helistas vallasekretär menetlejale ja selgitas, et vallavalitsus on täiendavalt Erasikule I edastanud valla vastuse Sotsiaalkindlustusametile, mida vaide esitaja ilmselt ka soovis ning teavitas, et Erasik I ei ole teabenõuet veel täpsustanud. Samuti lubas vallasekretär vastata inspeksiooni täiendavale järelepärimisele. Seisuga 30.10.2018 ei ole Saue Vallavalitsus inspeksiooni täiendavale järelepärimisele vastanud.

Kuna inspeksioon on andnud Saue Vallavalitsusele korduvalt võimaluse oma seisukohtade edastamiseks, millega on täitnud HMS § 40 lg-st 1 tuleneva kohustuse, siis teeb inspeksioon vaideotsuse inspeksioonile teada olevate andmete põhjal.

2. Teabenõudele vastamine

AvTS § 3 lg 1 sätestab, et avalik teave on mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites. Sama paragrahvi lõike 2 kohaselt saab avalikule teabele juurdepääsu piirata üksnes seaduses sätestatud korras. Kuna kohalik omavalitsus on AvTS § 5 lg 1 punktist 1 tulenevalt teabevaldaja avaliku teabe seaduse mõistes, siis ka sotsiaal- ja lastekaitse alase töö käigus loodud või saadud dokumendid on avalik teave.

AvTS § 18 lg 1 kohaselt tuleb teabenõudele vastata viie tööpäeva jooksul. Sama seaduse § 15 lg-st 4 tulenevalt kui teabenõudest ei selgu, mil viisil või millist teavet teabenõudja soovib, peab teabevaldaja teabenõude täpsustamiseks võtma teabenõudjaga viivitamatult ühendust. Siinkohal pean vajalikuks Saue Vallavalitsusele selgitada, et teabenõudja ei pea teadma taotletava teabe täpset liiki ega nimetust. Nimelt AvTS § 15 lg 2 sätestab, et teabevaldaja ametnik või töötaja on kohustatud igakülgset abistama teabenõudjat teabenõude esitamisel ning teabenõudjale vajaliku teabe, selle asukoha ning teabenõudjale sobivamate võimalike juurdepääsuviiside väljaselgitamisel.

Antud juhul on vaide esitaja oma 31.08.2018 teabenõudes palunud *edastada teabenõude korras kogu Saue valla dokumentatsioon (sh kirjavahetus) Erasikut II puudutavates küsimustes (peamiselt Erasikuga III), sest teabenõude esitajal on AvTS osas selge õigustatud huvi*. Eeltoodust ei tulene, et vaide esitaja oleks soovinud ainult enda või oma alaealise lapse kohta käivaid andmeid. Teabenõudest võib aru saada, et teabenõudja soovis dokumente täies ulatuses, ehk siis koos teiste isikute andmetega, milles on puudutatud Erasiku II küsimust. Seega tuleb vaide esitaja pöördumine lugeda teabenõudeks AvTS-i mõistes.

Kui seadus ei kohusta üldjuhul teabenõudeid allkirjastama, kuid kui soovitakse kas enda või teise isiku piiranguga andmeid, peab teabevaldaja enne teabe väljastamist teabenõudja tuvastama. Samuti peab kolmandate isikute piiranguga andmete väljastamiseks olema seaduslik alus (AvTS § 14 lg 2). AvTS § 38 lg 3 kohaselt on asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabele juurdepääsuõigus riigi ja kohaliku omavalitsuse ametnikul oma ametiülesannete täitmiseks. Eeltoodu alusel ei saa siiski keelduda isikule väljastamast tema enda ja ta alaealise lapse kohta käivaid andmeid, välja arvatud juhul kui selliste andmete väljastamine võib riivata teiste isikute õigusi ja vabadusi (isikuandmete kaitse seaduse § 20 lg 1 p 1). See, kui isikul on õigus saada enda kohta käivaid andmeid, ei anna sikule õigust nõuda ka kolmandate isikute andmeid. AvTS § 38 lg 2 sätestab, et kui teabele juurdepääsu võimaldamine võib põhjustada juurdepääsupiiranguga teabe avalikuks tulemise, siis tagatakse juurdepääs üksnes sellele osale teabest või dokumendist, mille kohta juurdepääsupiirangud ei kehti.

06.09.2018 keeldus Saue Vallavalitsus teabenõude täitmisest järgmise põhjendusega: „*Esitasite 30.08.2018 ja 31.08.2018 Saue Vallavalitsuse 2 teabenõuet. Esimeses teabenõudes soovisite saada Saue Vallavalitsuse dokumendihaldussüsteemis registreeritud dokumendi nr. 8-11/5200-1 sisu avalikustamist. Teise edastatud teabenõudega soovite saada kogu Saue valla dokumentatsiooni (sh kirjavahetust) Erasikut II puudutavates küsimustes (peamiselt Erasikuga III).*

Saue Vallavalitsusel ei ole õigust Teile edastada kirjavahetust kolmandate isikutega või kolmandate isikute omavahelist kirjavahetust, samuti ametiasutuste vahelist kirjavahetust. Kõik kohtudokumendid, mis puudutavad Erasikut II on Teile e-toimiku kaudu kättesaadavad.“

Saue Vallavalitsuse vastusest ei selgu, mille alusel keelduti näiteks dokumendi nr 8-11/5200-1 väljastamisest ning miks ei väljastatud Erasikut II puudutavaid andmeid ehk dokumenti ulatuses, mis ei sisaldanud kolmandate isikute piiranguga andmeid või muud piiranguga teavet.

Möönan, et niivõrd üldise teabenõude korral pole võimalik aru saada, milliseid konkreetseid dokumente on vaide esitaja soovinud. Peale inspektsiooni järelepärimist on Saue Vallavalitsus 05.10.2018 edastatud kirjaga palunud vaide esitajal teabenõuet täpsustada. Eeltoodust võib aru saada, et ka vallavalitsusele ei olnud üheselt arusaadav, millist teavet ja millise aja kohta vaide esitaja soovib. Inspektsioonile ei ole teada, et vaide esitaja oleks vaideotsuse tegemise ajaks oma teabenõuet täpsustanud.

Eeltoodust tulenevalt tuleb asuda seisukohale, et Saue Vallavalitsus on menetluse käigus uuesti läbi vaadanud vaide esitaja 31.08.2018 teabenõude ning AvTS § 15 lg-st 4 tulenevalt palunud teabenõuet (küll hilinenult) täpsustada. Vallasekretäri selgituste kohaselt on vallavalitsus ka ühe dokumendi vaide esitajale täiendavalt edastanud. Kuigi valla poolt vaide esitajale edastatud täpsustavast kirjast ei nähtu, mis ajaks tuleb vaide esitajal vallale teabenõude täpsustused edastada, siis ei tähenda see seda, et kui vaide esitaja mõistliku aja jooksul täpsustusi ei edasta, siis võib jätta teabenõudele vastamata. Sellisel juhul tuleb teabenõude täimisest keelduda ja keeldumist põhjendada (AvTS § 23 lg 1 p 3).

Seega tuleb Saue Vallavalitsusel vaide esitaja 31.08.2018 teabenõudele täiendavalt vastata hiljemalt 06.11.2018. Kui vaide esitaja ei ole oma teabenõuet täpsustanud, siis keelduda teabenõude täitmisest ja põhjendada keeldumist. Juhul kui vaide esitaja on vahepeal siiski teabenõuet täpsustanud, siis kas väljastada soovitud teave või keelduda teabe väljastamisest kui selleks on seadusest tulenev alus. Teabe/dokumentide osas, mis jäetakse väljastamata, tuleb keeldumist põhjendada.

/allkirjastatud digitaalselt/

Elve Adamson

peainspektor

peadirektori volitusel